

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Assertiones Philosophicæ Fusius Deductæ Philosophiæ
Peripateticæ communioris Epitomen exhibentes**

Leuren, Peter

Coloniae Agrippinae, 1681

xxv [i.e. xii]. Sunt hæ species induisibiles extensivè, intensivè, objectivè.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71607)

Multò verò magis sēsus internus eget speciebus; illi enim utpote interno, adeoque ab objecto externo distante, objectum aliter, quàm per speciem sui applicari nequit; frequentissimèq; imaginatur hic sensus sibi res præteritas, longè absentes, quod sine speciebus fieri nequit, item nihil sibi imaginari potest, cuius, aut cui similes non aliquandò per sensus hausit species. Non tamen objectum, sed ipsa sēlatio externa, seu potius species huius sensationis expressa producit has species phantasticas impressas, continuando eas per nervos sensorios in ipsum cerebrum usque, in quo & conservantur, excitataque dein servantur ad objecta præterita, etiam absque sensatione externa, percipiendum.

XII. Species hæ impressæ sunt divisibiles primò extensivè, ita ut una earum pars sit in hac parte aëris & oculi, alia in alia parte aëris & oculi; sunt enim materiales, & è subjecto materiali & divisibiliter extenso eductæ. Secundò intensivè, dum plures earum partes sibi & eidem subjecti parti uniantur (qualiter sibi non uniantur species objectorum, etiam solo numero distinctorum, sibi què simillimorum, penetrantes se in eadē subjecti parte,

cui

cui etiam uniuntur, adeoque non faciunt intensiorem) nam species ab objecto remotiore producuntur obscuriores, à viciniore clariores, cum potentiâ, etiam minus perfecta producentes clariorem cognitionem. Tertio objectivè seu repræsentativè, ita ut non quælibet pars speciei repræsentet totum objectum, sed alia speciei pars repræsentet objecti partem A, alia partem B; producuntur enim species ita ab objecto, ut una pars objecti independenter ab alia producat partem speciei, & alia aliam speciei partem, & non quælibet objecti pars producat totam speciem; nam agentia partialia tum agunt actione communi, producuntque singula totum effectum, quando eum continent saltem inchoativè, ut plures ignis partes producant totum calorem, quia singulæ illum inchoativè saltem continent, pes autem ne inchoativè quidem continet speciem capitis, adeoque non agit cum eo actione communi: quod ex eo quoque patet, dum una pars objecti contegitur, altera pergit eodem modo emittere speciem sui in oculum sicut ante; nequidem enim id fit per speciem adæquatè aliam, & toties mutatur adæquatè species,

quoties vel minima objecti pars tollitur, aut mutatur; multiplicarentur namque hac ratione entia sine sufficiente necessitate. Quod autem vel minimam objecti parte mutatam, mutetur tota species expressa, eaque possit indivisibiliter repræsentare plura objecta, inde est, quod non producatur immediate ab his pluribus objectis, sed à speciebus impressis objectorum, quæ omnes secundum omnes sui partes indivisibiliter concurrunt ad speciem expressam, idque ideo, quia illa non est imago speciei impressæ, sicut species impressa imago est objecti & simul effectus, sed tantum effectus. Neque itaque, dum una arbor sola à longe non videtur, quæ postea aliis conjuncta videtur, ratio est, quod objectum totum postea producat aliam speciem indivisibilem intensiorem, sed quod species, quam arbor una sola prius emittebat tam debilem, ut potentiam immutare non posset, roboretur dein à pluribus partibus specierum, seu speciebus partialibus aliarum arborum, objectum enim majus, quia pluribus constat partibus, facilius trajicit species ob earum multitudinem. Neque, dum in qualibet

bet aëris parte totum videtur objectum; hujus enim ratio est, quòd quælibet objecti pars producat sui speciem in qualibet aëris parte, sive radiet in quamvis mediæ partem, ad quam potest duci linea recta, adeoque in singulis punctis penetrentur omnium partium objecti species. Et sic, dum intueor gramina prati, erunt plures species solo numero distinctæ, nihilominus officio & habitudine diversæ; singulæ enim tantum suum repræsentant objectum, & ad illud tantum dicunt habitudinem.

XIII. Causa specierum sensuum externorum finalis est sensatio; Causa materialis sive subjectum inhætionis earum aliud dicitur terminans, & est pupilla v. g. oculi, aliud deferens, & est medium, per quod diffunduntur. Ex utroque educuntur ab objecto agente uniformiter difformiter, ita ut in aëre sibi viciniore producat intensiores, in remotiore remissiores, decrescitque paulatim vis ejus activa, donec tandem extra spheram activitatis nihil possit. Et quia hæc causa, à qua dependent in conservari, perire potest aut amoveri, ipsæ ex natura sua sunt corruptibiles. Unde, dum quis intuitus
can-